

Ulla Stroh-Wollin
Institutionen för nordiska språk
Uppsala universitet
ulla.stroh-wollin@nordiska.uu.se

Gällande *gällande* – om en preposition på frammarsch

På senare tid har jag märkt att ordet *gällande* inte sällan används som preposition, som t.ex. i det autentiska exemplet i (1).

(1) Även *gällande* OV-ordföljd finns det en stor variation mellan texterna.

I denna mening skulle jag själv ha använt *beträffande* eller *när det gäller* i stället för *gällande*. Svensk ordbok (2009), SAOL (2006) och SAG (1999) beskriver inte heller *gällande* som preposition, trots att det alternativet ges för andra presensparticip, som *angående*, *beträffande* och *rörande*.

Sökningar i Språkbankens material visar emellertid en annan bild, se tabell 1 som visar användningen av *gällande* och *beträffande* samt kollokationerna *vad gäller* och *vad beträffar* i fyra årgångar av Göteborgsposten. (Adjektiviskt *gällande* som i *göra gällande att ...*, *göra sig gällande*, *gällande lag* etc. är bortsorterat.)

Tabell 1. Antalet belägg samt frekvenser räknat per 1 miljon ord för *gällande*, *beträffande*, *vad gäller* och *vad beträffar* i fyra av Språkbankens tidningskorpusar.

Korpus	Tokens	<i>gällande</i> (ej adj.)		<i>beträffande</i>		<i>vad gäller</i>		<i>vad beträffar</i>	
		n	n/10 ⁶ ord	n	n/10 ⁶ ord	n	n/10 ⁶ ord	n	n/10 ⁶ ord
GP 1994	21 374 887	78	3,65	225	10,5	685	32,0	39	1,82
GP 2001	17 442 337	56	3,21	98	5,62	591	33,9	26	1,66
GP 2006	22 508 436	117	5,19	84	3,73	539	23,9	9	0,40
GP 2011	19 971 817	175	8,76	53	2,65	404	20,2	5	0,25

Frekvenssiffrorna i de skuggade kolumnerna i tabell 1, som anger antal belägg per 1 miljon ord, tyder på att *gällande* verkligen håller på att etablera sig som preposition, delvis på andra uttrycks bekostnad.

I mitt föredrag tänkte jag redovisa resultaten från en liten studie av hur *gällande* erövrar en position bland de participformade prepositionerna och andra likvärdiga uttryck.